

Geriatricdagen

Donderdag
3 februari 2011

09:00 *Inschrijving & koffie*

09:25 *Welkom*

09:25 - 10:35 **PLENAIRE SESSIE**

EXERCISE & MENTAL FUNCTION

Voorzitter: M. Olde Rikkert, UMC St Radboud, Nijmegen

09:25 - 10:05 **Mobility & Aging: clinical implications of latest research**

Prof. S. Studenski, Professor at the University of Pittsburgh, Department of Medicine (Geriatrics) and the Pittsburgh Claude D. Pepper Research Center & Staff Physician, VA Pittsburgh GRECC, USA / UMC St Radboud, Nijmegen

10:10 - 10:35 **Exercise as The Geriatric Drug**

M. Olde Rikkert, UMC St Radboud, Nijmegen

10:30 - 11:00 *Koffiepauze*

11:00 - 12:30 **PARALLELSESSIES 1 t/m 3**

SESSIE 1

TOPONDERZOEK VANUIT AMC AMSTERDAM EN UMC GRONINGEN EN VRIJE VOORDRACHTEN

Voorzitter: P.A.F. Jansen, UMC Utrecht

11:00 - 11:20 **Ward oriented pharmacy In Newly admitted Geriatric Seniors: WINGS study.**

Eerste resultaten van de WINGS interventie op Adverse Drug Events (ADEs)
J.E. Klopowska, AMC, Amsterdam

11:20 - 12:10 **Vrije voordrachten**

Glucocorticoid receptor haplotype is geassocieerd met een verminderd risico op delirium bij de oudere patiënt

L. Manenshijn, Erasmus MC, Rotterdam

Beslisregels voor diagnostiek van hartfalen: toepasbaar op geriatrische patiënten?

I. Oudejans, Elkerliek ziekenhuis, Helmond

Het effect van cortisol op de fysieke prestatie en spierkracht bij mannen

DJ. Oude Lansink, UMC Utrecht

12:10 – 12:30 **Cardiovasculaire risicofactoren en cognitieve functie bij personen van 35 jaar en ouder: de PREVEND studie**
G.J. Izaks, UMC Groningen

SESSIE 2 **BETEKENISVOL VERBINDEN IN DE ZORG, OOK MET BEHULP VAN TECHNOLOGIE**
Voorzitter: F. Teerink, Zorgcentrum Sint Jozef, Gendt

11:00 – 11:30 **Technologische ontwikkelingen vanuit Europees perspectief**
H. Eertink, Telematica Instituut

11:30 – 12:00 **Zorg op Afstand in Actie; Passieve en Actieve VideoCare**
F. Teerink, Zorgcentrum Sint Jozef, Gendt

12:00 – 12:30 **Het 'manusje', verbonden met het internet zonder muis en toetsenbord**
R. Bakker, HestiCare, Gendt

SESSIE 3 **VERPLEEGKUNDIGE BEROEPSONTWIKKELING IN DE OUDERENZORG; KLAAR VOOR DE TOEKOMST?**
Voorzitter: W.W. Klein-Baltink, Tergooiziekenhuizen, Blaricum

11:00 - 11:30 **Algemene inleiding**
M.J.M. Adriaansen, HAN Nijmegen

11:30 - 11:40 **Praktijkverpleegkundige huisartsenpraktijk met aandachtsgebied ouderenzorg**
A.I.E. Lips, Huisartsenpraktijk Het Dok, Urk

11:40 – 11:50 **HBO- verpleegkundige Gerontologie Geriatrie werkzaam binnen verpleeghuis**
S. Linszen, Meander / Verpleeghuis Lückherheide, Limburg

11:50 – 12:00 **Verpleegkundig Specialist (VS) werkzaam binnen algemeen ziekenhuis: specialisme Ouderengeneeskunde**
A. Mourik, Albert Schweitzer Ziekenhuis, Dordrecht

12:00 - 12:10 **Physician Assistant (PA) werkzaam binnen algemeen ziekenhuis: specialisme Klinische Geriatrie**
J.F.L.P. Looijsschelder, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Ede

12:10 – 12:30 **Discussie met forum en zaal adhv stellingen**
M.J.M. Adriaansen, HAN Nijmegen

12:30 – 14:00 Lunch

13:00 – 14:00 **Sponsor Symposium Amgen**

Nieuwe CBO richtlijn Vallen en Fractuurpreventie (derde herziening)
H.J.J. Verhaar, UMC Utrecht

Klinische effecten van RANKL-inhibitie in Osteoporose met Denosumab
W.F. Lems, VUmc, Amsterdam

13:00 – 14:00 **Posterpresentaties**
Voorzitter: I.M.J.A. Kuper, Slotervaartziekenhuis, Amsterdam

Ziekenhuisbrede interventies om de zorg voor kwetsbare ouderen te verbeteren: een systematische review
F.C. Bakker, UMC St Radboud, Nijmegen

Effect van drinkvoeding versus energieverrijkte voeding op de energie- en eiwitname van ondervoede geriatrische patiënten
M.S.J. Blaauw, Medisch Centrum Leeuwarden

Centrale vetpercentages zijn geassocieerd met bloeddruk componenten, in tegenstelling tot perifere vetpercentages
S.C. van Dijk, Erasmus MC, Rotterdam

Zoekfilters voor medische literatuur over geriatrie in Medline
E.M.M. van de Glind, AMC, Amsterdam

Pilot studie naar een praktisch identificatie instrument voor kwetsbaarheid bij ouderen in de eerste lijn
A. Jacobs, UMC St Radboud, Nijmegen

Melatonine receptor 1B en het risico op delirium
A. de Jonghe, AMC, Amsterdam

Coloncarcinoom bij ouderen; behandeling volgens de richtlijn?
J.M. Jonker, Slotervaartziekenhuis, Amsterdam

Depressie bij dementie: wat zijn specifieke symptomen bij verpleeghuisbewoners?
R. Verkaik, NIVEL, Utrecht

Consensus Ondervoeding bij de Geriatrische Patiënt

D.Z.B. van Asselt, Medisch Centrum Leeuwarden

13:00 – 14:00 Functieverlies bij ouderen: weet jij hoe het zit?

Workshop e-learning

Voorzitter: P. de Jong, Tweesteden Ziekenhuis Tilburg

N. van Balsfoort, Leerstation zorg, Veldhoven

B.M. Buurman, AMC, Amsterdam

J.J. Suijker, AMC, Amsterdam

14:00 – 15:30 PARALLELSESSIES 4 t/m 6

SESSIE 4 TOPONDERZOEK VANUIT LUMC EN ERASMUS MC ROTTERDAM EN VRIJE

VOORDRACHTEN

Voorzitter: J. Claassen, UMC St Radboud, Nijmegen

14:00 – 14:20 C-reactief proteïne en cognitieve achteruitgang op hoge leeftijd: de PROSPER studie

S.P. Mooijaart, LUMC, Leiden

14:20 – 15:10 Vrije voordrachten

Medicatiegerelateerde ziekenhuisopnamen in Nederland, 1981-2007: afvlakking groei en andere middelen

K.A. Hartholt, Erasmus MC, Rotterdam

Haloperidol-geïnduceerd parkinsonisme en relatie met dosis, duur en plasma concentratie van haloperidol bij ouderen

W. Knol, Tergooiziekenhuizen, Hilversum

Delier in oudere patiënten en het risico op mortaliteit, institutionalisering en dementie. Een meta-analyse

J. Witlox, Medisch Centrum Alkmaar

15:10 – 15:30 Milde hyponatriëmie als een risicofactor voor fracturen; "The Rotterdam Study"

G. Zieman, Erasmus MC / Havenziekenhuis, Rotterdam

SESSIE 5 NARRatieve GERONTOLOGIE

Voorzitter: G.J. Westerhof, UHD, Universiteit Twente, PCGR, Enschede

14:00 – 14:30 Narratieve gerontologie: Een inleiding

G.J. Westerhof, UHD, Universiteit Twente, PCGR, Enschede

14:30 – 15:00 Life-review gecombineerd met narratieve therapie als preventieve methode voor ouderen met depressieve klachten: Een RCT en een kwalitatieve studie

J. Korte, Universiteit Twente, PCGR, Enschede

15:00 – 15:30 Op zoek naar zin in de V&V: Een groepscursus ter bevordering van stemming en kwaliteit van leven voor verpleeg- en verzorgingshuisbewoners

I. van Asch, Trimbos Instituut Ouderen, Utrecht

SESSIE 6 IMPLEMENTATIE VMS ZORG KWETSBAAR OUDEREN

Voorzitter: H. Guldemond, Catharina Ziekenhuis, Eindhoven

14:00 – 14:30 Veilige zorg voor kwetsbare ouderen

M.J. Schuurmans, UMC Utrecht

14:30 – 14:45 BROOZ in het Tweesteden Ziekenhuis; geïntegreerde strategie van DEFENCE-zorgmodel en VMS

K. Corsten, Tweesteden Ziekenhuis Tilburg

14:45 – 15:00 Praktijkvoorbeeld VMS zorg implementatie

C. Knijnenburg, Diakonessen ziekenhuis, Leiden

15:00 – 15:20 Tips voor succesvolle implementatie in de praktijk implementatiedeskundige

15:20 – 15:30 Discussie onder leiding van M.J. Schuurmans

15:30 – 16:00 Koffiepauze

16:00 – 17:30 PARALLELSESSIES 7 t/m 9

SESSIE 7 COMMISSIE KWALITEITSZAKEN NVKG / WETENSCHAPSPRIJS GERIATRIE / PRIJS BESTE OPLEIDER VAN JNVKG

Voorzitter: G. Goluke-Willemsse, Rijnstate, Arnhem

16:00 – 16:45 Commissie Kwaliteitszaken NVKG

16:45 – 17:20 Wetenschapsprijs Geriatrie

17:20 – 17:30 Prijs Beste Opleider JNVKG

SESSIE 8 **VERPLEEGHUISZORG – KLEINSCHALIG WONEN**

Voorzitter: E. van Rossum, Maastricht University CAPHRI School for Public Health and Primary Care / Hogeschool Zuyd, Heerlen

16:00 – 16:20 **Effecten van kleinschalige woonvormen op bewoners en familie**

H. Verbeek, Maastricht University CAPHRI School for Public Health and Primary Care

16:20 – 16:40 **Werken met foto's in gesprek met ouderen met dementie: een ervaring uit kleinschalig wonen**

E. van Zadelhoff, Maastricht University CAPHRI School for Public Health and Primary Care / Sevagram, Heerlen

16:40 – 17:00 **Effecten van kleinschalige woonvormen op verzorgenden**

S. Zwakhalen, Maastricht University CAPHRI School for Public Health and Primary Care

17:00 – 17:20 **Tien factoren voor succes in woonvoorzieningen voor mensen met dementie**

B. Willemse, Trimbos Instituut, Utrecht

SESSIE 9 **"ZEGT U HET MAAR..."**

Hoe ouderen te ondersteunen bij het behoud van regie over eigen leven

Voorzitter: A. Mourik, Albert Schweitzer Ziekenhuis, Dordrecht

16:00 – 16:45 **Het effect van zingeving op kwaliteit van leven**

D.L. Gerritsen, Universitair kennisnetwerk ouderenzorg Nijmegen / UMC St Radboud, Nijmegen

16:45 – 17:30 **Zegt U het maar**

A.G.C. Jonker, Stichting Jonkerzorg / Omring, Hoogwoud

17:30 – 18:30 **Ledenvergadering NVKG / V&VN**

19:00 *Diner*

In de prachtige 14e eeuwse gewelvenkelder van Hotel Central, gelegen aan de markt in het centrum van 's-Hertogenbosch

**Vrijdag
4 februari 2011**

08:30 – 09:15 Ontbijtworkshop Onderzoeksmethoden

Voorzitter: M. Olde Rikkert, UMC St Radboud, Nijmegen

Do's & Donuts: Research Methods in Geriatrics

S. Studenski, Professor at the University of Pittsburgh, Department of Medicine (Geriatrics) and the Pittsburgh Claude D. Pepper Research Center & Staff Physician, VA Pittsburgh GRECC, USA / UMC St Radboud, Nijmegen

Prof. Studenski, editor van de serie over methoden van onderzoek in de Journal of the American Geriatrics Society, houdt een ontbijtworkshop, waarin ze enkele onderwerpen behandelt die aan bod zijn gekomen in deze serie. Het is bovendien een unieke gelegenheid voor met name onderzoekers, aio's met onderzoeksinteresse en promovendi om Prof Studenski te laten ingaan op vragen aangaand lopend of gepland onderzoek, of over een verwant onderzoeksthema dat u altijd had willen aansnijden, maar waar u nooit de gelegenheid voor kreeg.

Probeer uw vraag zo algemeen te stellen dat ze in 30-60 sec voor iedereen begrijpelijk te verwoorden is. Vragen die vooraf (voor 28 januari 2011) worden ingediend krijgen voorrang: svp mailen naar M.Olde-Rikkert@ger.umcn.nl

08:30 – 09:15 Ontbijtworkshop Gerionne

Casuïstiekbespreking oudere kankerpatiënten: evidence in de praktijk

H. Maas, Tweesteden Ziekenhuis, Tilburg

M. Hamaker, Diakonessenhuis, Zeist

A. Timmer, St Jansdal ziekenhuis, Harderwijk

09:00 – 09:30 Ontvangst & koffie

09:30 – 11:00 PARALLELSESSIES 10 t/m 12

SESSIE 10

SESSIE WKGF / EPHOR

ANTISTOLLING BIJ ATRIUMFIBRILLEREN, NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Voorzitter: P.A.F. Jansen, UMC Utrecht

09:30 – 10:00 Nieuwe anticoagulantia bij boezemfibrilleren: werkingsmechanisme en klinische evidence

M. Levi, AMC, Amsterdam

10:00 – 10:30 Nieuwe orale anticoagulantia, een aanwinst voor ouderen?

J. Brouwers, Ephor / UMC Utrecht

10:30 – 11:00 Nieuwe orale anticoagulantia: beschikbare informatie over ouderen
E. Beers, Ephor / UMC Utrecht

SESSIE 11 **VERSLAVING EN OUDEREN: EEN MISKEND PROBLEEM**
Voorzitter: M.J. Aartsen, VUmc, Amsterdam

09:30 – 10:00 Kenmerken van middelen afhankelijke ouderen en praktijkervaringen
M.J. Aartsen, VUmc, Amsterdam

10:00 – 10:30 Screening en vroegsignalering van alcoholproblematiek onder senioren op de SEH
S. Weingart, Trimbos Instituut, Opvoeding en Educatie, Utrecht

10:30 – 11:00 Praktijkervaringen met behandelingen
D. Etten, Centrum Maliebaan, Utrecht

SESSIE 12 **ZORG EN TECHNOLOGIE: EEN SUCCESVOLLE COMBINATIE**
Voorzitter: D.G. Krouwel, UMC Utrecht

09:30 – 10:00 Hoe technologie een bijdrage levert aan de vergroting van de kwaliteit van leven van mensen met een dementie
M. Delsing, Hesticare, Gendt

10:00 – 10:30 Domotica bij het delier
B.C. van Munster, AMC, Amsterdam

10:30 – 11:00 Geriotto, transmurale communicatie bij oudere oncologische patiënten
A.J.M. van den Eijnden-van Raaij, Integraal Kankercentrum Zuid, Eindhoven

11:00 – 11:30 Koffiepauze

11:30 – 13:00 PARALLELSESSIES 13 t/m 15

SESSIE 13 **TOPONDERZOEK VANUIT UMC ST RADBOUD NIJMEGEN EN UMC UTRECHT EN VRIJE VOORDRACHTEN**
Voorzitter: F. Mattace-Raso, Erasmus MC, Rotterdam

11.30 – 11.50 Ouderen met complexe problemen: geriatische epidemiologie en zorgonderzoek hand in hand voor de beste zorg
R.J.F. Melis, UMC St Radboud, Nijmegen

11.50 - 12:40 Vrije voordrachten

Toename in lichaamsgewicht bij ondervoede ouderen na transmurale voedingsinterventie
F. Neelemaat, VUmc, Amsterdam

Wordt arteriële stijfheid beïnvloed door homocysteïne? Een cross-sectionele analyse bij baseline
S.C. van Dijk, Erasmus MC, Rotterdam

Hoofddraai geïnduceerde hypotensie (HH): een nieuw fenomeen?
Y. Schoon, UMC St Radboud, Nijmegen

12:40 - 13:00 Nierfunctiebepaling bij kwetsbare ouderen: hoe gaan we ermee om?
A.C. Drenth-van Maanen, Ephor / UMC Utrecht

SESSIE 14 **GERONTOLOGIE IN ONTWIKKELING**
Voorzitter: M.J.M. Adriaansen, HAN Nijmegen

11:30 - 12:00 Presentatie Canon gerontologie
R. Wijnen, Nederlandse Vereniging voor Gerontologie

12:00 - 12:30 Toekomstvisie veroudering
D.J.H. Deeg, LASA/VUmc, Amsterdam

12:30 – 13:00 Scholing in de Gerontologie
J. Jukama, Windesheim, Zwolle

SESSIE 15 **VRIJE VOORDRACHTEN VERPLEEGKUNDE**
Voorzitter: E.A.M. van Gemert, AMC, Amsterdam

Zorg op afstand: videocommunicatie in de zorg thuis
J.M. Peeters, NIVEL, Utrecht

Telemonitoring in patiënten met hartfalen: een gerandomiseerde multicenter studie (de TEHAF-studie)
J.J.J. Boyne, MUMC, Maastricht

'Fall prevention on wheels': valangst bij thuiswonende ouderen die een valpreventiebus bezoeken

A.C.H.L. Scheffer, AMC, Amsterdam

Oud en fit? OUDFIT! Het behoud van fysieke capaciteit tijdens een ziekenhuisopname

F. Kokenberg, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Ede

Transmurale multidisciplinaire evaluatie van ouderen met polifarmacie door een geriatrisch consultatief team: resultaten van een mini-pilot implementatie studie

E. Quakkelaar, Alysis Zorggroep Ziekenhuis Rijnstate, Arnhem

Ultra-laagbed

M. Beek, UMC St Radboud, Nijmegen

13:00 - 14:15 *Lunch*

13:30 - 14:15 **Sponsor Symposium Nutricia Advanced Medical Nutrition**

Ondervoeding bij de geriatrische patiënt

Consensus ten aanzien van ondervoeding; presentatie van de leidraad

13:30 - 14:15 **Posterpresentaties**

Voorzitter: N. Brendel, AMC, Amsterdam

De waarde van een comprehensive geriatric assessment voor patiëntenzorg en prognoseschatting bij acuut opgenomen ouderen met kanker

M.E. Hamaker, Diaconessenhuis Utrecht/Zeist/Doom

Voedingsinterventie bij ondervoede ouderen na ontslag uit het ziekenhuis leidt tot een afname van functionele beperkingen en is kosteneffectief

F. Neelemaat, VUmc, Amsterdam

Frequentie van haloperidol gebruik bij oudere patiënten na verschillende ingrepen

H. Nijboer, Catharina Ziekenhuis, Eindhoven

Botmineraaldichtheid en de ziekte van Parkinson

F. van den Bos, UMC Utrecht

Afwezigheid van influenza A(H1N1) tijdens epidemische en pandemisch seizoen(en) gemeten in een verpleeghuisnetwerk - (Pre) Pandemische epidemiologische en virologische surveillance van influenza-achtig ziektebeeld in het Surveillance Netwerk Infectieziekten Verpleeghuizen (SNIV) –

R. Enserink, Rijksinstituut van Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven

CSF cytokines en het risico op delier

J. Witlox, Medisch Centrum Alkmaar

13:30 - 14:15 **Kwetsbare ouderen in Nederland**

C. van Campen, Sociaal en Cultureel Planbureau

Hoeveel kwetsbare ouderen zijn er in Nederland en zal hun aantal sterk toenemen in de komende decennia? Welke typen kwetsbare ouderen zijn te onderscheiden en welke risico's lopen zij? Het Sociaal en Cultureel Planbureau verrichtte een studie naar kwetsbare ouderen in Nederland en zal de hoofdresultaten vers van de pers presenteren op de Geriatriedagen.

14:15 - 15:45 **PARALLELSESSIES 16 t/m 18**

SESSIE 16

TOPONDERZOEK VANUIT VUMC AMSTERDAM EN AZM MAASTRICHT EN VRIJE VOORDRACHTEN

Voorzitter: J. Classen, UMC St Radboud, Nijmegen

14:15 – 14:35 **Vasculair risico en ziekte van Alzheimer: Wat is de rol van het angiotensine converterend enzym?**

H. Jochemsen, VUmc, Amsterdam

14:35 – 15:25 **Vrije voordrachten**

Cytokines in liquor hoger bij delirante patiënten met een heupfractuur

B.C. van Munster, AMC, Amsterdam

De regulatie van cerebrale perfusie en corticale oxygenatie bij gezond verouderen

M.H. Oudegeest-Sander, UMC St Radboud, Nijmegen

De kans op dementie van het Alzheimer type gebaseerd op liquorbiomarkers en geslacht

P.E. Spies, UMC St Radboud, Nijmegen

15:25 - 15:45 Klinische relevantie van frailty en veel gebruikte frailty scores

E. Pijpers, MUMC, Maastricht

SESSIE 17 **EENZAAMHEID**

Voorzitter: MJ. Aartsen, VUmc, Amsterdam

14:15 – 14:45 Sociaal-economische en regionale verschillen in samenwonen van ouders en volwassen kinderen gerelateerd aan eenzaamheid

MJ. Aartsen, VUmc, Amsterdam

14:45 – 15:15 Leeftijdsverschillen in eenzaamheid vanuit een cultureel perspectief

T.G. van Tilburg, VUmc, Amsterdam

15:15 – 15:45 Sociaal-economische en regionale verschillen in samenwonen van ouders en volwassen kinderen gerelateerd aan eenzaamheid

J. Gierveld, NIDI, Den Haag

SESSIE 18 **HARTFALEN: EEN MULTIDISCIPLINAIRE BENADERING**

Voorzitter: D. van Vugt, VUmc, Amsterdam

14:15 – 14:45 Hartfalen bij geriatrische oudere patiënten

R.W.M.M. Jansen, Medisch Centrum Alkmaar

14:45 – 15:15 Voeding en hartfalen bij geriatrische oudere patiënten

M. Duin, Nederlandse Werkgroep Diëtisten Cardiologie / Netwerk Diëtisten Verpleeg- en Verzorgingshuizen

15:15 – 15:45 Verpleegkundige observaties en interventies bij geriatrische oudere patiënten

A. Koops, Hartfalenpoli UMCG, Groningen

15:45 – 16:15 Koffiepauze

16:15 – 16:45 Voordracht H. van Leeuwen en prijsuitreiking abstract- en posterprijzen

16:45 – 17:30 PLENAIRE SESSIE

'OLD AGE' IN ARTS AND LITERATURE: HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL ASPECTS OF AGEING

Voorzitter: J. Claassen, UMC St Radboud, Nijmegen

Prof. D. O'Neill, geriatrician, Departments of Mechanical Engineering and Medical Gerontology, Trinity College Dublin, Ireland

www.geriatriedagen.nl

Congressecretariaat

Congress Care

Postbus 440

5201 AK 's-Hertogenbosch

Tel 073 690 14 15

Fax 073 690 14 17

info@congresscare.com

www.congresscare.com

